

Γιος του Αρκάδα και αδελφός του Έλατου ήταν ο Αφείδας, πατέρας του Αλεού, που έκανε γιους τον Κηφέα και τον Λυκούργο και κόρη την Αύγη. Αναφερθήκαμε ήδη σ' αυτούς. Ένας από τους γιους του Λυκούργου ήταν ο Ίασος. Παντρεύτηκε την Κλυμένη κι απέκτησε μαζί της κόρη, την Αταλάντη. Κατ' άλλους, πατέρας της ήταν ο Μαίναλος, γιος του Λυκάονα, ενώ υπήρχε και η βοιωτική εκδοχή ότι όλα αυτά συνέβαιναν στην Βοιωτία με πατέρα της τον Σχοινέα, γιο του Αθάμα και απόγονο του Έλληνα.

Ό,τι κι αν ισχύει, ο πατέρας του κοριτσιού περίμενε αγόρι, έγινε έξαλλος που διαφεύστηκαν οι ελπίδες του, πήρε το μωρό και πήγε και το άφησε στα βουνά να πεθάνει. Επέζησε καθώς είχε την τύχει να την βρει μια αρκούδα και να την θηλάσει. Είχε κάμποσο μεγαλώσει, όταν την βρήκαν κάποιοι κυνηγοί και την ανέθρεψαν. Η Αταλάντη όμως δεν εγκατέλειψε τα βουνά. Σ' αυτά συνέχισε να ζει, έγινε άφθαστη κυνηγός, με τρομερή ταχύτητα στο τρέξιμο, περίφημη στην πάλη. Υποσχέθηκε στον εαυτό της αιώνια αγνότητα και μπήκε στην ακολουθία της θεάς Άρτεμης. Δεν έλειψαν εκείνοι που την πόθησαν. Όταν βρισκόταν σε δύσκολη θέση, είτε το έβαζε στα πόδια οπότε κανένας δεν μπορούσε να την φθάσει είτε ακινητοποιούσε τους φιλόδοξους υποψήφιους εραστές της. Κι όταν το πράγμα παραγινόταν, δεν δίσταζε να τους σκοτώσει. Ανάμεσα σε άλλους, από τα βέλη της σκοτώθηκαν οι Κένταυροι Ροίκος και Υγλαιός που, μεθυσμένοι ως συνήθως, θέλησαν να την βιάσουν.

Πρώτη όπου άκουγε ότι υπήρχε περιπέτεια, εμφανίστηκε στην Καλυδώνα και δήλωσε συμμετοχή στο κυνήγι του Καλυδώνιου κάπρου, προκαλώντας τριβές ανάμεσα στους ήρωες. Όχι μόνο μετείχε στο κυνήγι αλλά και ήταν αυτή που πλήγωσε το θηρίο. Ο Μελέαγρος της χάρισε το τομάρι του. Δήλωσε συμμετοχή και στην Αργοναυτική εκστρατεία αλλά ο Ίάσονας δεν την δέχτηκε φοβούμενος το τι είχε να γίνει αν υπήρχε μια πανέμορφη ηρωίδα ανάμεσα σε τόσους άνδρες. Κατ' άλλη εκδοχή, τελικά μετείχε στην εκστρατεία και πληγώθηκε. Την έγειαναν τα βότανα της Μήδειας. Μετείχε και στους αγώνες που ο Άκαστος οργάνωσε προς τιμή του νεκρού πατέρα του, Πελία. Εκεί, πάλεψε και νίκησε τον Πηλέα, αν και υπάρχει η εκδοχή ότι νικήθηκε από αυτόν στην δισκοβολία.

Κάποια στιγμή, ο πατέρας της που ήθελε γιο, αναγνώρισε ότι η κόρη του ήταν ανώτερη από πολλούς άνδρες και της ζήτησε να γυρίσει στο σπίτι. Γύρισε. Οι γονείς της βάλθηκαν να την παντρέψουν. Έβαλε έναν όρο: Θα παντρευόταν εκείνον που θα την νικούσε στο τρέξιμο. Αν όμως ο υποψήφιος γαμπρός νικιόταν, θα τον σκότωνε. Πολλοί που πήραν αφήφιστα τον όρο αυτόν, έτρεξαν μαζί της, έχασαν και πέθαναν.

Ο Μελανίωνας, ο γιος του Αμφιδάμα, κατά τους αρκαδικούς μύθους, ή ο Ιππομένης, ο γιος του Μεγαρέα, κατά τους βοιωτικούς, ήταν βαθιά ερωτευμένος μαζί της αλλά δεν τολμούσε να την ζητήσει σε γάμο, βέβαιος ότι θα χάσει από την γρήγορη Αταλάντη. Παρακάλεσε την θεά του έρωτα, Αφροδίτη, να τον βοηθήσει. Η θεά θεωρούσε ότι η ανέραστη Αταλάντη κάπου το είχε παρακάνει. Παρουσιάστηκε μπροστά στον ερωτευμένο νέο και του έδωσε τρία χρυσά μήλα. Τον συμβούλεψε να τα πετάει μακριά όποτε ένιωθε ότι η Αταλάντη θα τον ξεπερνούσε. Ο υποψήφιος γαμπρός παρουσιάστηκε στους γονείς της που είχαν απελπιστεί ότι θα βρεθεί άντρας να την νικήσει και την ζήτησε επίσημα. Γνώριζε, είπε, την προϋπόθεση και ήθελε να δοκιμάσει.

Ορίστηκε ο αγώνας, ο νεαρός και η Αταλάντη στάθηκαν στην αφετηρία, ξεκίνησαν με το που δόθηκε το σύνθημα. Αμέσως, ο ερωτευμένος νέος πέταξε μακριά το ένα από τα τρία χρυσά μήλα. Η Αταλάντη παράτησε τον αγώνα, λοξοδρόμησε, έφτασε το μήλο, το πήρε, γύρισε στην διαδρομή και βάλθηκε να κυνηγά τον ανταγωνιστή της. Τον έφτασε κάποια στιγμή αλλ' αυτός πέταξε μακριά το δεύτερο μήλο. Πάλι λοξοδρόμησε η Αταλάντη, το πήρε, επέστρεψε, κάπου τον έφτασε. Με την ψυχή στο στόμα, ο νεαρός πέταξε μακριά και το τρίτο μήλο για να επαναληφθεί η ίδια ιστορία. Μόνο που αυτή τη φορά η Αταλάντη δεν προλάβαινε να φτάσει τον νέο που έτσι κατάφερε κι έφτασε πρώτος στο τέλος της διαδρομής.

Παντρεύτηκαν και έζησαν μαζί. Κατά μια εκδοχή, απέκτησαν γιο τον Παρθενοπαίο, ένα από τους Επτά επί Θήβας (κατ' άλλους, γιο του θεού Άρη ή του Μελέαγρου ή του Ταλαού). Κατά τους βοιωτικούς μύθους, ο Ιππομένης και η Αταλάντη έσμιξαν μια φορά στο ιερό της Κυβέλης που εξαγριώθηκε και τους μεταμόρφωσε σε λιοντάρια, αυτά που οδηγούσαν το άρμα της. Κατά τους αρκαδικούς μύθους, ο Μελανίωνας και η Αταλάντη κοιμήθηκαν στο ιερό άλσος του Δία που, για την ασέβειά τους, τους μεταμόρφωσε σε λιοντάρια.

(τελευταία επεξεργασία, 5 Ιουλίου 2021)